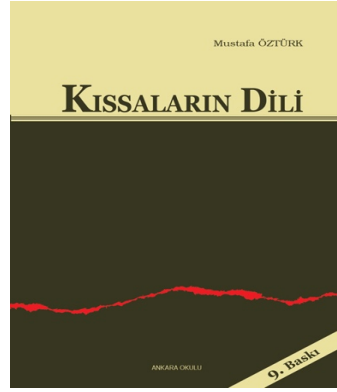

“Kıssaların Dili” Üzerine Bir Değerlendirme

Yazar: Mustafa Öztürk, (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, Kasım 2018, 9. Baskı, 367 sayfa.)

Serhan OSMANÇELEBİOĞLU*

Kitap Kritiği Bilgisi

Makale Türü: Kitap Değerlendirmesi, **Geliş Tarihi:** 01 Ocak 2020, **Kabul Tarihi:** 11 Mart 2020, **Yayın Tarihi:** 31 Mart 2020, **Atıf:** Osmançelebioğlu, Serhan. “Kıssaların Dili, Yazar: Mustafa Öztürk, (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, Kasım 2018, 9. Baskı, 367 sayfa.)”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 20/1 (Mart 2020): 487-494.

<https://doi.org/10.33415/daad.669077>

Article Information

Article Types: Book Review, **Received:** 01 January 2020, **Accepted:** 11 March 2020, **Published:** 31 March 2020, **Cite as:** Osmançelebioğlu, Serhan. “Review of *Kıssaların Dili*, by Mustafa Öztürk, (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, Kasım 2018, 9. Baskı, 367 sayfa.)”. *Journal of Academic Research in Religious Sciences* 20/1 (March 2020): 487-494.

<https://doi.org/10.33415/daad.669077>

* İstanbul Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri Tefsir Ana Bilim Dalı, Doktora Programı, İstanbul/Türkiye, serhanosm@gmail.com, Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-9578-165X>

Kıssalar, gerek Kur'an'ın önemli bir kısmına tekabül etmesi, gerekse geçmiş peygamberlerin tevhit mücadelesini Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sîreti ekseninde anlatması sebebiyle ilahî kelamın doğru anlaşılmasında önemli bir konuma sahip olmuştur. Bu yönüyle Müslümanlara somut olayların cereyan ettiği tarihsel ortam içinde sabır, sebat, direnme, dayanma gibi noktalarda güçlü bir tesliye olmuştur. Bu alandaki boşluğu doldurabilme amacına matuf olarak Mustafa Öztürk, daha önce değişik dergilerde yayımlanmış farklı kıssaları ele aldığı makalelerini derleyerek 2006 yılında Ankara Okulu Yayınları'ndan Kur'an kıssalarının dili sorununa dair bir metodoloji ortaya koymaya çalışmıştır. (s.7-9) Dolayısıyla Kur'an kıssalarına dair bugüne kadar yapılmış tartışmalar da dikkate alındığında, hem izlediği metodu hem de konuyu ele alış biçimiyle ilgili başta akademik çevreler olmak üzere, konuya ilgi duyan tüm okuyucular için önem arz eden bir eser meydana getirmiştir. Bu çalışmadaki amacımız Öztürk'ün bu kitabında konuya dair izlediği metodoloji çerçevesinde ortaya koyduğu tespitlerden yaptığımız seçkilerle eseri tanıtmaktır.

488 | db

Akıcı bir dille kaleme alınan eser, on iki ayrı bölümden oluşmaktadır. İlk etapta, "*Kur'an Kıssalarına Giriş*" (s.11-49) başlığı altında kavramsal çerçeve ve kıssalarla ilgili usul ve üslup ortaya konulmaktadır. Bu bölüm Öztürk'ün, eser içerisinde yer alan kıssaların anlatımlarına dair takip edeceği yöntemin çerçevesini göstermektedir.

Bu minvalde Öztürk, "*Allah merkezli*" (teosentrik) bir dil dizgesine sahip kıssalarda, 'tasvir edici' (descriptive) bir dil ve üslup yerine; bazen Hz. Peygamber'e bazen de tebliğin o günkü muhataplarına sorular sorarak veya dikkat çekici bir şekilde hitap ederek 'anlam katıcı' (significative) bir dil kullanıldığını ifade etmektedir. (s.12-19) Nitekim yazar, gerçekte Kur'an'daki teosentrik dile bağlı olarak sebep-sonuç çizgisi içinde cereyan eden olayların, bu dil dizgesinde ilk muhatapların akıl, idrak, bilgi ve kültür düzeylerine göre açıklandığına dikkat çekmektedir. Buna göre doğal hadiselerin (yağmur vb.), mucize diye tabir edilen metafizik faktörle ilişkilendirme anlayışlarına uygun gelecek şekilde betimlendiğini dile getirmektedir. (s.19-21)

Öztürk, gelenekteki 'bir kimsenin peygamberliğini kanıtlamak için Allah tarafından yaratılan harikulade, olağanüstü bir olay' olarak

kavramlaşan *mucize*¹ tanımından, oldukça farklı bir görüş serdetmektedir. Nitekim Öztürk *mucizeye* ve *helake* bakış açısını izah etmek için, ‘*Kıssalar Bağlamında Allah-İnsan-Tarih İlişkisi*’ (s.49-77) bölümünde konuyu derinlemesine incelemektedir. Haddizatında kendisinin bu konudaki görüşlerinin bir kısmına iştirak etmekle beraber bir konunun vuzuha kavuşturulması gerekmektedir. Şöyle ki: Öztürk’ün *mucizeye* bakışında referans verdiği Spinoza’nın (ö. 1677) ‘Allah, beşerî anlayış ve kavrayış düzeyini dikkate alan bir dil ve üslup kullanmıştır.’ (s.20) deyişi, aslında onun *tarih felsefesi* ve *panteist düşünce biçiminden* kaynaklanmaktadır. Zira geçmişteki insanların ıllkelliği ve modern insanların gelişmişliği üzerine kurgulanan tarih felsefesine göre ‘tarih, bir bütün olarak mutlak aklın kendini gerçekleştirme’sidir.² Buna göre sıradan insanlar doğal nedenleri yok sayarak doğaüstü olarak anlamlandırdıkları mucizelerin gerçekleştiğini hayal ederler.³ Gerçi Öztürk, *mucizeyi* konumlandığı çerçeveyi şöyle belirtmektedir: “Kur’an’daki kıssaların mahiyet ve işlevi tarihi bilgiyi düzeltmek değildir. (s.74) Aksine Kur’an’daki teosentrik dil dizgesinden ötürü *mucize* ya da olağanüstü olarak kabul edilen olayların nedensellik bağı hafzedilmek suretiyle henüz tam olarak keşfedilmemiş doğal hadiselerden ibarettir. (s.273-274) Dolayısıyla gerçekliğinin üzeri örtülmüş yahut abartılarak *mucizevî* hale getirilmiş olan bu olayları Kur’ân-ı Kerîm, muhatapların kendi temel parametreleri üzerinden tevhit, ahiret ve diğer konulardaki yanlış inançlarını tashih etmek veya iftira ve bühtanlarından ibra etmek için kullanmıştır.” (s.300-301) Yazar, “*Hz. İsa: Sır ve Muamma Peygamberi*” (s.261-302) kısmında İsa Mesih’in doğumu, risaleti, mucizeleri, dünyevî hayatının sonu, Allah’ın katına yükselişinin zikredilmesini bu bağlamda değerlendirmektedir. Yazara göre Kur’an, muhatapların bildiği bu tarihî referansları, Hristiyanların Tanrı veya Tanrı’nın oğlu iddialarını reddetmek, Yahudilerin bozuk itikadını tashih etmek için kullanmaktadır. Bunun da ötesinde Kur’an’ın Hz. İsa’ya ilişkin temel vurgusu her insan gibi doğmuş, belli bir süre yaşamış, sonra ölmüş bir beşer ve rasul olmasıdır. Kaldı ki Hz. İsa ile ilgili Kur’ânî atıfların tümü (Meryem 19/30,-36;

¹ Halil İbrahim Bulut, “Mucize”, *DİA*, XXX, 350.

² Şevket Kotan, *Kur’an ve Tarihselcilik*, 3. Baskı, (İstanbul: Beyan Yayınları, Ekim 2015), 112-116.

³ Spinoza’nın *mucizeye* bakışıyla ilgili daha detaylı bilgi için bk. Baruch Spinoza, *Tanrı-bilimsel Politik İnceleme* (Tractatus Theologico-Politicus), trc. Betül Ertuğrul, (Bursa: Biblos Yayınları, 2008), 120-142.

en-Nisa 4/157-171-172; Âl-i İmrân 3/49-50-51; el-Mâide 5/46-72-75; v.dğr) sadece bu iki temel amaca matuftur, başka da bir şey değildir vurgusu dikkate şayandır. (s.297-301) Açıkçası bunun tespit edilmesi noktasında yapılan tahliller ve kullanılan argümanlar konuya daha farklı bir bakış açısıyla bakılabileceğini göstermektedir.

Kıssaların hedefi, tarih bilgisi vermek değildir; bilakis sahih bir Allah tasavvuru oluşturmaktır. Bu minvalde Öztürk, kıssalardaki en temel amacın hidayet olduğunu ve bu yüzden tarihsel birtakım unsurların kısmen veya tamamen hafifletilerek muhatapların dikkatinin verilen mesajı çekildiğini vurgulamaktadır. Bu ilahî yolla beşerin zihninin imar ve inşa edildiğini belirtmektedir. Zira “hidayette asıl olan, genellikle detaylara girmeden bazı can alıcı noktaları vermek, vasıtaları ise hitap ettiği toplumun mütearifelerinden seçmektir.” demektedir. (s.21-24, 37-44)

Diğer yandan yazar, serdettiği bütün kıssaları –Kur’ân-ı Kerîm’in-hidayete yönelik bahsi geçen tutumu etrafında açıklamaktadır. Bilhassa “*Arkaik Kültürlerden Kur’an’a Habil-Kabil Kıssası*” (s.163-179) ve “*Ashâb-ı Kehf: Efes’in Yedi Uyurları mı Yoksa Esseniler mi?*” (s.323-345) kıssalarında bu metot daha çok öne çıkmaktadır. Söz konusu kıssalarda Öztürk, “bi’l-hakk” (بِالْحَقِّ) tabirinin –Râgıb el-İsfahanî’nin de (ö. 502/1108) belirttiği gibi– ‘bir şeyin tarihsel gerçekliğine delil teşkil etmekten ziyade, tam yerinde, zamanında, yeterince ve gereğince konuşma ve iş yapma’ anlamını tercih etmektedir. Tabir-i caizse ‘bi’l-hakk’ tabiri, Türkçe’deki “taşı gediğine koymak veya kıssadan hisse” manasında kıssanın yerinde ve zamanında esaslı bir amaca yönelik olarak anlatılmasına işaret etmektedir. (s.25, 177, 178, 344) Dolayısıyla “Kur’an kıssalarının tarihsel açıdan gerçek veya muhayyel olması çok fazla bir şey ifade etmez.” (s.179) diyen Öztürk, kitabın son kısmında “Burada yadsınması gereken tutum, kıssaların tarihsel gerçekliğinde ısrarcı olmaktır. Bu muhafazakâr tutum, Allah’ı kimi zaman tarihi hakikati bulunmayan öyküler anlatan bir kıssacı olarak nitelendirme endişesinden mütevelli olsa gerektir.” diyerek soru-cevapla kendisine gelecek itirazlara cevap vermektedir. (s.345)

Ancak kıssalar sadece geçmiş olaylara dikkat çekmez; aksine geçmiş olayları, ‘şimdi–burada’ aktif bir ‘olay’a ve yeni bir ‘eylem’e dönüştürerek insana sorumluluk yüklerler. Böylelikle kıssalar, insanın Allah ile ilişkisini ‘*olayların cereyan ettikleri tarihsel ortam*’ içinde

yine geçmiş olaylara ve eylemlere bağımlı olarak anlamamızı sağlayan birer ayna görevi görürler.⁴

İncelenen çalışmada belki de en çok tartışılan mevzu Kur'an kıssalarının mitoloji kökenli olduğu söyleminin kabul edilmiş olmasıdır. Bu tartışmalar, şu söylem ekseninde yoğunlaşmıştır: “*Kur'an'ın bazı kıssalarında birtakım mitolojik unsurlara yer verilmiştir. Tıpkı bazı peygamberlerin (Hz. Musa'nın doğumuna ilişkin pasajlarda karşımıza çıkan 'terk edilmiş bebek' motifi, Âdem-İblis, Bilge Kul-Musa, Zülkarneyn vb.) hayatına dair anlatımlarda, antik ve arkaik medeniyetlere ait tarihsel gerçekliğinden kuşku duyulan birtakım motiflerin eklenmesi gibi...* (s.28, 37) Bu durum –ister ilahiyat alanında akademisyen olsun ister olmasın– gündemi oldukça meşgul etmiştir. Konu, Kur'an Kıssalarına Giriş'in alt başlığı olan “*Kıssalar ve Mitoloji*” (s.25-37) bölümü ile “*Demitolojizasyon ve Kur'an*” (s.79-102) kısmında detaylı olarak ele alınmaktadır. Ayrıca “*İblis'in Trajik Hikayesi*” (s.103-127), “*Âdem, Cennet ve Düşüş*” (s.129-161) ve “*Bilge Kişi-Musa Kıssası ve İslam Kültüründe Hızır Mitosu*” (s.181-217) kıssaları üzerinden örneklendirilmiştir.

Aslında ‘demitolojizasyon’ söylemi İncil’de geçen kutsal öykülerin; doğru ve ilahî olanının, beşerî terimlerle izah edilenlerinden arındırma hareketi olarak ortaya çıkmıştır. (s.80-84) Daha sonra bu tartışma İslam dünyasında bilhassa Halefullah’ın, 1947’de “*Kur'an'da Anlatım Sanatı (el-Fennu'l-Kasasî fî'l-Kur'âni'l-Kerîm)*” olarak tercüme edilen doktora teziyle gündeme gelmiş, ‘Kur'an kıssalarının bazıları Arap kültür yapısında mevcut ve bilinen mitolojik olaylardan mütevellittir.’ iddiaları ile alevlenmiştir. (s.25-26, 79-80) Aslında Halefullah bu iddiasını Kur'an'da geçen ‘esâtîru'l-evvelîn’ (öncekilerin masalları) lafzı üzerinden ileri sürmüştür.⁵ Oysaki söz konusu ifadenin yer aldığı ayetler⁶ incelendiğinde, Halefullah’ın istidlalde bulunduğu hiçbir ayetin, kıssalar bağlamında kullanılmadığını görmekteyiz. Kaldı ki bu ayetler, Kur'an’ın kendi bütünlüğü içerisinde ele alındığında, adeta Kur'an’ın kaynağı hakkında ileri geri konuşan ve/veya dirilişi sorgulayan müşriklere cevap olarak

⁴ Burhanettin Tatar, “Kur'an'da Kıssaların Temel Anlamları Üzerine Felsefi Notlar”, *Mîl ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 6/1 (Ocak-Nisan 2009): 101-110.

⁵ Muhammed Ahmed Halefullah, *Kur'an'da Anlatım Sanatı el-Fennu'l-Kasasî*, trc. Şaban Karataş, 2. Baskı, (Ankara: Ankara Okulu, Aralık 2012), 226-239.

⁶ el-Enâm 6/25; el-Enfâl 8/31-32; en-Nahl 16/24; el-Mü'minûn 23/81-83; el-Furkân 25/5-6; en-Neml 27/67-68; el-Ahkâf 46/17; el-Kalem 68/10-15; el-Mutaffifin 83/10-13.

verilmiş ve ‘bu çabalar boş, temelsiz, asılsız bir kuruntudan öte başka bir şey değildir’ denilmiştir.

Bu minvalde Öztürk’ün eserinde, mit, mitos, mitoloji ve demitolojizasyon kelimelerinin kavramsal çerçevesi, sözlük anlamları ve aralarındaki farklar tespit edilerek izah edilmektedir. Dinî tecrübelerden ve karmaşık bir kültür gerçekliğinden ortaya çıkan *mitoslar*, tarih boyunca varlığını muhafaza etmiş olgusal bir gerçekliktir. En önemli işlevi, insanların çeşitli beklentilerine, istek ve arzularına cevap vermek olan mitoslar, kutsala ve metafiziksel varlık boyutuna yönelik temayülleri dışı vururlar. Mesela Yahudilik ve Hristiyanlıktaki Mesih ile İslam’daki Mehdi figürü (s.25-27) veya Hızır (s.197) bu mitoslar arasında zikredilebilir. Hâlihazırda Öztürk mitosların, Allah’ın yarattığı bir dünyaya karşı, insanın tarihsel bir gerçekliği bulunmayan bir dünyada kendi inançlarını, ritüellerini ve geleneklerini (ölümsüzlük, güç, kuvvet vb.) salt insanüstü/doğüstü niteliklerle donanma özlemine binaen kurgulanması olarak yorumlamaktadır. (s.201-203) Kadim insanın ilmi olan *mitoloji*, bir olayın nasıl ve niçin meydana geldiğini anlatmakta ve böylece insana bir model, bir varoluş ve tavır alış biçimi sunmaktadır. (s.84, 202) Oysa *mitler*, insanın nihai ilgisinin ilahi figürler ve fiillerde sembolize edilmesidir. Kısaca yazar, mitlerin Tanrı-insan ilişkisinin metafizik boyutuna bir nesnellik-objektivite kazandırdığını ve buna paralel olarak insanoğlunun halen içinde yaşadığı bu dünyada bir tür kendini ifade etme biçimi olduğunu söylemektedir. (s.27-28, 81-84)

Bunlara bağlı olarak Öztürk, modern dönemde Müslümanların dinî-ahlâkî tecrübelerine varoluşsal bir anlam katacak tarzda kıssaların yorumlanmasının aslında *demitolojizasyon* yani *mitolojiden arındırma teşebbüsü* olduğunu ifade etmektedir. (s.80) Aslında bu görüş, Alman asıllı Protestan teolog Rudolf Karl Bultmann’ın (ö. 1976), 1941’de Yeni Ahit’te tamamen mitolojik bir dil ve dünya görüşü yansıtan mitsel düşüncelerden arındırma (demitolojizasyon) tezi olan “Yeni Ahit ve Mitoloji” sunumundan kaynaklanmaktadır. (s.80-85) Bu görüşe göre mitlerin varlığından ziyade ona aşırı derecede önem atfeden anlayışın reddedilmesi söz konusudur. Nitekim Bultmann, Yeni Ahit’in gerçek mesajın hakikatini perdeleyen mitolojik ifade biçimlerinden arındırılmasının ötesinde kutsal kitapta bunlardan kaynaklanan birtakım çelişkili ifadelerden ayıklanması gerektiği fikrini savunmaktadır. (s.88-92) Dolayısıyla iki dinin vahiy telakkilerindeki farklılık dikkate alındığında bu tartışmaların Kur’an düzlemine taşınmasının getireceği problemler göz ardı edilmemeli-

dir. Dahası Öztürk'ün defalarca belirttiği gibi Kur'an kıssalarının; sadece yeterli, gerekli, gereğince bilgi verdiği müsellemler bir durumken, bu yöntemin uygulanmasından kaynaklanan yorumların meşru bir dayanak bulup bulamayacağı ise müphem bir durumdur.

Öte yandan Öztürk, tasavvuf geleneği başta olmak üzere tefsir ekolünde Kur'an'da temsili anlatım bulunan mitolojik unsurlu kıssaları demitolojize etme teşebbüslerinin mevcut olduğunu vurgulamaktadır. (s.92) Bu bağlamda yazar, kıssaları şöyle yorumlamaktadır: "Bazı kıssaları demitolojize etme girişimi ilahî vahye inanç ve bağlılık temelinde hiçbir risk içermez. Zira Kur'an'daki kıssalar tümüyle tarihidir, temsilidir yahut menkıbevidir gibi bir genellemeye gidilemez. Kaldı ki Kur'an baştan sona dinî ve ahlâkî bir mesajdır ve kıssadan maksat hisse almaktır." (s.100-101) Ancak şunu da ifade etmek gerekir ki; Öztürk'ün ismen bahsettiği Muhyiddin İbn Arabî (ö. 638/1240) ve Abdurrezzâk el-Kâşânî (ö. 736/1335) dâhil olmak üzere mutasavvıflar, kıssalar hakkında bazı işârî yorumlar yapmakla beraber, bu kıssaların tarihte vuku bulduğunu reddetmemişlerdir. Kur'an'daki Musa-Hızır kıssasının tarihî gerçekliği bulunmayıp baştan sona insanın manevî eğitimine binaen sembolik/temsili bir anlatımdan ibaret olduğu fikri ise, ilk kez Niyâzî-i Mısri (ö. 1105/1694) ile gündeme gelmiştir.⁷

Öztürk, insanların hiçbir tarihî gerçekliği bulunmayan bir menkıbe, efsane ve mitolojiden de ders alabileceğini söylemektedir. (s.100) Ancak bu durum 'kıssalar, nesnelleşmeyen güçlerin nesnelleştirilen özel bir anlatım biçimidir; ancak mit/mitoloji yararlı bir düzmedir' (s.99) söylemiyle çelişmektedir. Öyleyse kıssaların insanın etrafını saran tarihi gerçeklikler içinde yer aldığını, mitlerin ise tarih dışında masal ya da rüya zamanı diyebileceğimiz bir kesitte cereyan ettiğini söyleyebiliriz. Bu durumda tarih dışı olayların tarihi gerçekliklerini ifade etmek üzere kurgulanan mitler, insanın uygulayıp gerçekleştirebileceği tarihsel hiçbir model sunmazken; kıssalar, insanlık için bir model özelliği taşımaktadır.

Çalışmanın muhtevasında dikkat çeken diğer bir husus, oryantalistlerin iddialarına "Üzeyr ve Yahudilerin 'Üzeyr Allah'ın Oğludur' İddiası" (s.219-244) ve "Hz. Meryem'le İlgili Oryantalistik Bir İddianın Tahlili" (s.245-259) konuları çerçevesinde onların kendi kaynakları üzerinden başarıyla ele alınıp cevap verilmesidir.

⁷ Mahmut Ay, *Kur'an Kıssalarını Sîret Bağlamında Okumak –Hz. Musa Kıssası Örneği-* (İstanbul: Kayıhan Yayınları, Nisan 2016), 48-49.

Sonuç itibariyle yer yer bazı eleştirilerimiz olsa da kitap, Kur'an kıssalarına dair konuyu geniş bir perspektif ve metodolojiyle ele almaktadır. Bu yönüyle eser salt ilahiyat alanındaki araştırmalarda değil, disiplinler arası çalışmalarda da önemli bir kaynak haline geleceğini göstermektedir. Dikkatimizi çeken diğer bir husus da Öztürk'ün kıssaları incelerken konuyla ilgili gerek kadim medeniyetlerin kaynaklarını gerekse Yahudilik ve Hristiyanlık tarihinin ortak noktalarını veya farklılıklarını olayın tarihsel boyutunu ortaya koyar nitelikte isabetli tespitlerle sunmasıdır. Bu durum onun tarihsel birikimini etkili bir şekilde kullanmasından dolayı mı veya onlarca çalışmasıyla literatürde etkin olduğu tarihselcilik metodundan mı kaynaklıdır, bilinmez. Hangi durum geçerli olursa olsun “*Kur'an Kıssalarına Giriş*” başlığında zikrettiği metodolojisinde bir alt başlık olarak bu konuya yer verilmesinin bu çalışmayı daha da değerli kılacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

494 | db

- Ay, Mahmut. *Kur'an Kıssalarını Sîret Bağlamında Okumak –Hz. Musa Kıssası Örneği–* İstanbul: Kayihan Yayınları, Nisan 2016.
- Bulut, Halil İbrahim. “Mucize”. *DİA*. İstanbul: TDV Yayınları, 2005, XXX, 350-352.
- Halefullah, Muhammed Ahmed. *Kur'an'da Anlatım Sanatı el-Fennu'l-Kasasî*. Trc. Şaban Karataş. 2. Baskı. Ankara: Ankara Okulu, Aralık 2012.
- Kotan, Şevket. *Kur'an ve Tarihselcilik*. 3. Baskı. İstanbul: Beyan Yayınları, Ekim 2015.
- Spinoza, Baruch. *Tanrıbilimsel Politik İnceleme* (Tractatus Theologico-Politicus). Trc. Betül Ertuğrul. Bursa: Biblos Yayınları, 2008.
- Tatar, Burhanettin. “Kur'an'da Kıssaların Temel Anlamları Üzerine Felsefi Notlar”. *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 6/1 (Ocak-Nisan 2009): 99-111.

